

ॐ
संस्कृतभारती (उत्तरतमिळ्नाडु)
पत्राचारद्वारा संस्कृतम्
परीक्षा - कोविदः

कालावधिः - होरात्रयम्
माघः - विकारिसंवत्सरः ५१२०

अङ्काः - १००
फिब्रवरी - २०२०

नाम _____

(full name with initials / surname)

जङ्गमदूरवाणीसं.(Mobile. No.) _____

पञ्जीकरणसङ्ख्या(Regn. No.) _____

वासप्रदेशः (Res. Area) _____

परीक्षाकेन्द्रम्(Exam centre) _____

अवधेयम् - प्रथमभागस्थ-प्रश्नानाम् उत्तराणि प्रश्नपत्रे लिखत । अन्यप्रश्नानाम् उत्तराणि उत्तरपत्रे लिखत ।

प्रथमः भागः

I. (क) समस्तपदं समासनाम च लिखत (पञ्चानाम्)

5

१. लोकस्य नाथः
२. इच्छाम् अनतिक्रम्य
३. मलिनेन वस्त्रेण
४. पुत्रेण रहितः
५. देवपूजकः ब्राह्मणः
६. गृहं गृहं प्रति
७. भारतमिति देशः

(ख) समस्तपदानां विग्रहवाक्यं लिखित्वा समासनाम लिखत (दशानाम्)

10

महाराजः, स्वच्छीकृत्य, पुण्यक्षेत्रम्, दीर्घबाहुः, धृतपुस्तका, अर्धपिप्पली, वृद्धसेवा, पञ्चगवम्, प्रधानमन्त्री, वेदपण्डितः, हस्तमुक्तः, सकुटुम्बम्, कूपपतितः, विजितात्मा ।

विग्रहवाक्यम्

समासनाम

१. -----
२. -----
३. -----
४. -----
५. -----
६. -----
७. -----

८. -----

९. -----

१०. -----

II. (क) दत्तानां तद्धितान्त-पदानां विग्रहवाक्यं लिखत । (चतुर्णाम्)

4

१. कौन्तेयः २. दौर्बल्यम् ३. भागिनेयः ४. दाक्षिणात्यः ५. सत्त्ववान् ६. सभ्यः

१. -----

२. -----

३. -----

४. -----

(ख) उचित-तद्धितान्त-पदैः रिक्त-स्थानानि पूरयत । (चत्वारि)

4

१. संस्कृतसम्भाषणे कुत्र ----- । (कठिनस्य भावः)

२. सः ----- (तत्र भवः) कार्यकर्ता ।

३. ----- (शिवस्य अयम्) सः नित्यं पूजां करोति ।

४. इतिहासेषु रामायणं ----- (प्राचीन-तरप् / तमप्) ।

५. ----- (भोगः अस्य अस्तीति) सदा अतृप्तः भवति ।

६. सः ----- (अश्वेन तुल्यं) धावति ।

III. (क) आवरणे दत्तानां पदानां णिजन्तं रूपं लिखत । (चतुर्णाम्)

4

१. माता शिशुं गीतं ----- । (शृ)

२. विदूषकः सर्वान् ----- प्रयत्नमकरोत् । (हस्)

३. त्वं बालकं तक्रं ----- । (पा)

४. श्वः कृपया भवान् मां ----- (स्मृ) ।

५. आचार्यः चित्रं----- पाठयति । (दृश्)

६. शिक्षकः ह्यः छात्रैः किं ----- । (कृ)

(ख) वाक्येषु स्थितानां सन्नन्तपदानां विग्रहवाक्यानि लिखत । (पञ्चानाम्)

5

विग्रहवाक्यम्

१. त्वं विवक्षसि किम् ? -----

२. बालकस्य तितीर्षा अस्ति ? -----

३. सः नगरं जिगमिषुः । -----

४. अलसः सदा सुषुप्सति । -----

५. जिज्ञासवः अज्ञानात् रक्षिताः भवन्ति । -----

६. शिशवः सदा चिक्रीडिषन्ति । -----

IV (क) परस्परसम्बद्धान् मेलयत ।

5

१) वसन्ततिलकावृत्तम् - यशस्तिलकचम्पूः ()

२) वृत्यानुप्रासः - कालिदासः ()

३) गुणाढ्यः - छन्दस् ()

४) ऋतुसंहारः - बृहत्कथा ()

५) सोमेश्वरसूरिः - अलङ्कारः ()

(ख) उचितं चिह्नं लिखत, गणनाम च लिखत ।

6

चिह्नम्

गणनाम

उदा:- माधवः

- u -

रगण

१) प्रेषित

२) शिक्षणम्

३) भावार्थः	_____	_____
४) कायेन	_____	_____
५) फलति	_____	_____
६) समाज	_____	_____

(ग) पदविवरणं (अन्त-लिङ्गं-विभक्ति-वचनानि) लिखत । (पञ्चानाम्)

5

प्रस्रविणीम्, अन्ययोः, विहता, निरीक्ष्य, उपप्लवेभ्यः, वधाय ।

द्वितीयः भागः - (संस्कृतेन / तमिळभाषया / आङ्ग्लभाषया वा उत्तराणि लिखत)

V (क) एकस्य श्लोकस्य अन्वयवाक्यं, तात्पर्यम्, एकस्य समस्तपदस्य विग्रहवाक्यं च लिखत ।

4

१. तस्याः खुरन्यासपवित्रपांसुमपांसुलानां धुरि कीर्तनीया ।

मार्गं मनुष्येश्वरधर्मपत्नी श्रुतेरिवार्थं स्मृतिरन्वगच्छत् ॥

अथवा

२. एकातपत्रं जगतः प्रभुत्वं नवं वयः कान्तमिदं वपुश्च ।

अल्पस्य हेतोर्बहु हातुमिच्छन्विचारमूढः प्रतिभासि मे त्वम् ॥

(ख) एकस्य सुभाषितस्य पदविभागं, तात्पर्यं च लिखत ।

3

१. किं चन्द्रमाः प्रत्युपकारलिप्सया करोति गोभिः कुमुदावबोधम् ।
स्वभाव एवोन्नतचेतसां सतां परोपकारव्यसनं हि जीवितम् ॥
अथवा
२. सुजनो न याति विकृतिं परहितनिरतो विनाशकालेऽपि ।
छेदेऽपि चन्दनतरुः सुरभयति मुखं कुठारस्य ॥

VI (क) ३-४ वाक्यैः उत्तरं लिखत । (चतुर्णाम्)

2 X 4 = 8

१. 'मानो हि महतां धनम्' अनेन किं ज्ञायते ?
२. अव्ययीभावसमासविषये लिखत।
३. राजा दिलीपः कीदृशः आसीत् ?
४. 'अगस्त्यः समुद्रमपिबत् । किमसाध्यं महात्मनाम् ?' अत्र कः अलङ्कारः दर्शितः ? विवृणोतु ।
५. कः सनातनधर्मः -इति सुभाषितं सूचयति ?
६. चतुर्विधाः अभिनयाः के ? विवृणोतु ।

(ख) एकस्य अलङ्कारस्य लक्षणं, लक्षणसमन्वयं च सोदाहरणं लिखत ।

3

- १) उपमालङ्कारः २) श्लेषालङ्कारः ।

VII (क) अधोदत्त-विषयमधिकृत्य ४-५ वाक्यैः लघुटिप्पणीं लिखत । (एकम्)

3

- १) चम्पूग्रन्थाः २) इतिहासः ३) णत्वम् ।

(ख) अधोदत्त-ग्रन्थकारस्य परिचयं ४-५ वाक्यैः लिखत । (एकम्)

3

- १) भास्कराचार्यः २) कात्यायनः ३) भारविः ।

तृतीयः भागः (संस्कृतेन उत्तराणि लिखत)

VII (क) वाक्यं साधु / असाधु इति लिखत । (पञ्च)

5

१. 'मालतीमाधवम्' अश्वघोषेण लिखितम् ।
२. कलिः अवदत् - 'अहं पराधीनः' इति ।
३. सुहृद्दर्शनमौषधं भवति ।

४. निघण्टुः शब्दकोषः - एतत् पद-द्वयं समानार्थकम् ।
५. 'आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतः' सामवेदवाक्यम् ।
६. साङ्ख्यदर्शनस्य प्रवर्तकः कपिलः ।
७. महर्षिपतञ्जलिना व्याकरणमहाभाष्ये 'वासवदत्ता' इति कथा उल्लिखिता ।

(ख) ससन्दर्भं संस्कृतभाषया ५-६ वाक्यैः विवृणुत । (त्रीणि)

9

१. 'वेदाः अप्रमाणं, शास्त्राणि निन्द्यानि' ।
२. 'हरः तपसि निमग्नः । तस्य मनः आकर्षणीयम्' ।
३. 'साक्षात् विष्णुः तव देवरः भविष्यति' ।
४. 'कुष्ठरोगेण पीडितः भव' ।
५. 'नलः एव दमयन्त्याः अनुरूपः वरः' ।

(ग) अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । (4)

इह जगति सर्वाधिकं मूल्यवत् वस्तु समयः । मानवजीवनस्य प्रत्येकं क्षणं महत्त्वपूर्णमस्ति । यस्य आयुषः यावान् अंशः निरर्थकः यापितः सः गतः एव । धनादिकवस्तूनि विनष्टानि पुनः लभ्यन्ते । न तु कालः । अनेके जनाः नितरां दुर्व्यसने, द्यूते, विवादे, निद्रायां, वृथा भ्रमणे च समयं नाशयन्ति । काले गति सति नैराश्यं प्राप्नुवन्ति । समुन्नतेः सफलतायाः मूलं तु समय-सदुपयोगः एव । उक्तञ्च "क्षिप्रमक्रियमाणस्य कालः पिबति तद्रसम्" इति ।

- अ) मानवजीवनस्य महत्त्वपूर्णं किम् ?
- आ) "क्षिप्रमक्रियमाणस्य कालः पिबति तद्रसम्" - उक्तिः किं सूचयति ?
- इ) जनाः बहुधा कथं कालनाशं कुर्वन्ति ?
- ई) अस्य गद्यांशस्य उचितं शीर्षकं ददातु ।

IX (क) अधः दत्तयोः शीर्षकयोः एकमधिकृत्य १०-१२ वाक्यैः प्रबन्धं रचयत । (6)

- १) संस्कृतं बालकाः इच्छेयुः' तदर्थं किं किं कर्तुं शक्नुमः ?
अथवा
- २) नवम्बर मासे देहल्यां प्रवृत्ते विश्वसंस्कृत-सम्मेलनविषये लिखत ?

(ख) ५ - ६ वाक्यैः संस्कृतबालोत्सव-विषयकं स्वस्य अनुभवं वर्णयन् मित्राय पत्रं लिखत । (4)

लसतु संस्कृतम्

॥ शुभम् ॥

जयतु भारतम्